

Universal Postal Union (UPU) – Svetová poštová únia (SPÚ)

ÚSTAVA SVETOVEJ POŠTOVEJ ÚNIE

(pozmenená dodatkovými protokolmi z Tokia 1969, Lausanne 1974, Hamburgu 1984, Washingtonu 1989, Soulu 1994, Pekingu 1999, Bukurešti 2004, Ženevy 2008, Istanbulu 2016 a Addis Abeby 2018¹)

¹ *Dodatkový protokol z Tokia 1969, pozri dokumenty z kongresu v Tokiu, zväzok III, strany 9 až 12. Druhý dodatkový protokol (Lausanne 1974), pozri dokumenty z kongresu v Lausanne, zväzok III, strany 23 až 25. Tretí dodatkový protokol (Hamburg 1984), pozri dokumenty z kongresu v Hamburgu, zväzok III, strany 25 až 28. Štvrtý dodatkový protokol (Washington 1989), pozri dokumenty z kongresu vo Washingtone, zväzok III/I, strany 27 až 32. Piaty dodatkový protokol (Soul 1994), pozri dokumenty z kongresu v Soule, zväzok III, strany 25 až 29. Šiesty dodatkový protokol (Peking 1999), pozri strany 9 až 12 Rozhodnutí 22. kongresu v Pekingu 1999. Siedmy dodatkový protokol (Bukurešť 2004), pozri strany 27 až 31 tohto dokumentu. Ôsmy dodatkový protokol (Ženeva 2008), pozri strany 27 až 32 tohto dokumentu. Deviaty dodatkový protokol (Istanbul 2016), pozri strany 7 až 13 Rozhodnutí 26. kongresu v Istanbulu 2016. Desiaty dodatkový protokol (Addis Abeba 2018), pozri strany 9 až 14 tohto dokumentu.*

Obsah

Preambula

Časť I

Základné ustanovenia

Kapitola I

Všeobecné ustanovenia

Článok

1. Rozsah a ciele Únie
- 1bis. Definície
2. Členstvo v Únii
3. Pôsobnosť Únie
4. Osobitné vzťahy
5. Sídlo Únie
6. Úradný jazyk Únie
7. Menová jednotka
8. Užšie únie. Osobitné dohody
9. Vzťahy s Organizáciou Spojených národov
10. Vzťahy s medzinárodnými organizáciami

Kapitola II

Pristúpenie alebo prijatie do Únie. Vystúpenie z Únie

11. Pristúpenie alebo prijatie do Únie. Postup
12. Vystúpenie z Únie. Postup

Kapitola III

Organizácia Únie

13. Orgány Únie
14. Kongres
15. Mimoriadne kongresy
16. Administratívne konferencie (zrušený)
17. Správna rada
18. Rada pre poštovú prevádzku
19. Osobitné komisie (zrušený)
20. Medzinárodný úrad

Kapitola IV Financie Únie

21. Výdavky Únie. Príspevky členských krajín

Časť II Akty Únie

Kapitola I Všeobecné ustanovenia

22. Akty Únie
23. Platnosť Aktov Únie na územiach, s ktorými zabezpečuje medzinárodný styk niektorá členská krajina
24. Právne predpisy členských krajín

Kapitola II Prijatie a vypovedanie Aktov Únie

25. Podpisovanie, overovanie, ratifikácia a iné spôsoby schvaľovania Aktov Únie
26. Úradné oznámenie o ratifikácii a o iných spôsoboch schvaľovania Aktov Únie
27. Pristúpenie k Dohodám
28. Vypovedanie Dohody

Kapitola III Zmena Aktov Únie

29. Predkladanie návrhov
30. Zmena Ústavy
31. Zmena Generálneho poriadku, Dohovoru a Dohôd

Kapitola IV Riešenie sporov

32. Rozhodcovské konanie

Časť III Záverečné ustanovenia

33. Účinnosť a doba platnosti Ústavy

Ústava Svetovej poštovej únie

(Pozmenená dodatkovými protokolmi z Tokia 1969, z Lausanne 1974, z Hamburgu 1984, z Washingtonu 1989, zo Soulu 1994, Pekingu 1999, Bukurešti 2004, Ženevy 2008, Istanbulu 2016 a Addis Abeby 2018)

Preambula

V snahe rozvíjať komunikáciu medzi národmi prostredníctvom účinného vykonávania poštových služieb a prispieť k dosiahnutiu ušľachtilých cieľov medzinárodnej spolupráce v kultúrnej, sociálnej a ekonomickej oblasti splnomocnenci vlád zmluvných krajín prijali túto Ústavu s výhradou jej ratifikácie.

Poslaním Únie je podporovať trvalý rozvoj kvalitných, účinných a prístupných univerzálnych poštových služieb na účely uľahčenia komunikácie medzi obyvateľmi celého sveta tým, že:

- zaručuje voľný obeh poštových zásielok na jednotnom poštovom území zloženom z navzájom prepojených sietí;
- vyzýva k prijatiu primeraných spoločných noriem a na používanie technológií;
- zabezpečuje spoluprácu a vzájomnú súčinnosť medzi zainteresovanými stranami;
- podporuje účinnú odbornú spoluprácu;
- dbá o uspokojenie meniacich sa potrieb zákazníkov.

Časť I

Základné ustanovenia

Kapitola I

Všeobecné ustanovenia

Článok 1

Rozsah a ciele Únie

1. Krajiny, ktoré prijímajú túto Ústavu, tvoria v rámci medzivládnej organizácie nazývanej Svetová poštová únia, jednotné poštové územie na vzájomnú výmenu poštových zásielok. Na celom území Únie je zaručená sloboda tranzitu, podľa podmienok upravených v Aktoch Únie.
2. Cieľom Únie je zabezpečovať organizáciu a zdokonaľovanie poštových služieb a podporovať rozvoj medzinárodnej spolupráce v tejto oblasti.
3. Únia sa v rámci svojich možností podieľa na poskytovaní poštovej odbornej pomoci, požadovanej jej členskými krajinami.

Článok 1bis

Definície

1. Na účely Aktov Svetovej poštovej únie sú nasledujúce odborné výrazy definované takto:
 - 1.1 Poštová služba: Súhrn medzinárodných poštových výkonov, ktorých rozsah je stanovený a právne upravený Aktmi Únie. Základné povinnosti viažuce sa k týmto výkonom spočívajú v plnení určitých sociálnych a ekonomických cieľov členských krajín, a to zabezpečením vyberania, spracovania, prepravy a dodávania poštových zásielok.
 - 1.2 Členská krajina: Krajina, ktorá spĺňa podmienky uvedené v článku 2 Ústavy.
 - 1.3 Jednotné poštové územie (jedno a to isté poštové územie): Povinnosť pre všetky zmluvné strany Aktov únie zabezpečovať podľa zásady vzájomnosti výmenu poštových zásielok, dodržiavajúc slobodu tranzitu, a zaobchádzať bez rozdielov s poštovými zásielkami, ktoré pochádzajú z iných území a ktoré sú v tranzite cez ich krajinu, ako s vlastnými zásielkami, podľa podmienok upravených v Aktoch Únie.
 - 1.4 Sloboda tranzitu: Povinnosť sprostredkujúcej členskej krajiny zabezpečiť prepravu poštových zásielok, ktoré sú jej odovzdané ako určené do inej členskej krajiny, s tým, že im vyhradí rovnaké spracovanie, aké uplatňuje na zásielky vo vnútornom styku, podľa podmienok upravených v Aktoch Únie.
 - 1.5 Listová zásielka: Pozri opis uvedený v Dohovore.
 - 1.6 (Zrušený)

- 1.6bis Poštová zásielka: všeobecný pojem označujúci všetko čo vypravuje určený poštový podnik členskej krajiny (listová zásielka, poštový balík, poštový poukaz, atď.), tak ako je to popísané v Svetovom poštovom dohovore, Dohode o poštových platobných službách a ich príslušnom Vykonávacom poriadku.
- 1.7 Určený poštový podnik: Každá štátna alebo neštátna entita úradne určená členskou krajinou na zabezpečovanie prevádzky poštových služieb a plnenie príslušných povinností, ktoré vyplývajú na jej území z Aktov Únie.
- 1.8 Výhrada: Je odchylné ustanovenie, ktorým členská krajina sleduje vylúčiť alebo pozmeniť právny účinok znenia aktu, iného ako je Ústava a Generálny poriadok, pri uplatňovaní v tejto členskej krajine. Každá výhrada musí byť zlučiteľná s predmetom a cieľom Únie, ktoré sú definované v preambule a prvom článku Ústavy. Výhrada musí byť presne odôvodnená a schválená väčšinou požadovanou na schválenie príslušného aktu a zahrnutá do jeho záverečného protokolu.

Článok 2 Členstvo v Únii

1. Členskými krajinami Únie sú:
- 1.1 krajiny, ktoré majú k dátumu nadobudnutia platnosti tejto Ústavy postavenie člena;
- 1.2 krajiny, ktoré sa stali členmi podľa článku 11.

Článok 3 Pôsobnosť Únie

1. Do pôsobnosti Únie patria:
- 1.1 územia členských krajín;
- 1.2 pošty vytvorené členskými krajinami na územiach, ktoré nie sú začlenené do Únie;
- 1.3 územia, ktoré sú začlenené do Únie bez toho, aby boli jej členmi, lebo z hľadiska pošty závisia od členských krajín.

Článok 4 Osobitné vzťahy

Členské krajiny, ktorých určené poštové podniky zabezpečujú styk s územiami, ktoré nie sú začlenené do Únie, musia byť prostredníkmi iných členských krajín. Na tieto osobitné vzťahy sa uplatňujú ustanovenia Dohovoru a jeho vykonávacích poriadkov.

Článok 5 Sídlo Únie

Sídlo Únie a jej stálych orgánov je v Berne.

Článok 6 Úradný jazyk Únie

Úradným jazykom Únie je francúzština.

Článok 7 Menová jednotka

Menovou jednotkou, ktorá sa používa v Aktoch Únie, je účtovná jednotka Medzinárodného menového fondu (MMF).

Článok 8 Užšie únie. Osobitné dohody

1. Členské krajiny alebo ich určené poštové podniky môžu, ak tomu nebráni legislatíva týchto členských krajín, vytvárať užšie únie a osobitné dohody, ktoré sa týkajú medzinárodnej poštovej služby, ale s podmienkou, že v nich nebudú uvedené ustanovenia menej výhodné pre verejnosť než tie, ktoré sú obsiahnuté v Aktoch, ku ktorým členské krajiny pristúpili.
2. Užšie únie môžu vysielat' na kongresy, Správnu radu, Radu pre poštovú prevádzku, a iné konferencie a zasadnutia organizované Úniou.
3. Únia môže vysielat' pozorovateľov na kongresy, konferencie a zasadnutia užších únií.

Článok 9 Vzťahy s Organizáciou Spojených národov

Vzťahy medzi Úniou a Organizáciou Spojených národov sú upravené dohodami, ktorých znenie je prílohou k tejto Ústave.

Článok 10 Vzťahy s medzinárodnými organizáciami

Únia môže na účely zabezpečenia úzkej spolupráce v oblasti medzinárodnej pošty spolupracovať s medzinárodnými organizáciami, ktoré majú príbuzné záujmy a činnosti.

Kapitola II Prístupenie alebo prijatie do Únie. Vystúpenie z Únie

Článok 11

Pristúpenie alebo prijatie do Únie. Postup

1. Do Únie môže vstúpiť každý člen Organizácie Spojených národov.
2. Každý zvrchovaný štát, ktorý nie je členom Organizácie Spojených národov, môže požiadať o prijatie za člena Únie.
3. Pristúpenie do Únie alebo žiadosť o prijatie musí obsahovať oficiálne vyhlásenie o pristúpení k Ústave a k povinným Aktom Únie. Toto vyhlásenie adresuje vláda príslušnej krajiny generálnemu riaditeľovi Medzinárodného úradu, ktorý podľa prípadu buď oznámi pristúpenie, alebo konzultuje žiadosť o prijatie s členskými krajinami.
4. Krajina, ktorá nie je členom Organizácie Spojených národov, sa pokladá za prijatú členskú krajinu vtedy, ak jej žiadosť je schválená aspoň dvoma tretinami členských krajín Únie. Členské krajiny, ktoré neodpovedali v lehote štyroch mesiacov počnúc od dátumu konzultácie, sa považujú za krajiny, ktoré sa zdržali hlasovania.
5. Pristúpenie alebo prijatie za člena úradne oznamuje generálny riaditeľ Medzinárodného úradu vládam členských krajín. Pristúpenie alebo prijatie nadobúda účinnosť od dátumu tohto úradného oznámenia.

Článok 12

Vystúpenie z Únie. Postup

1. Každá krajina má možnosť vystúpiť z Únie, a to výpoveďou Ústavy, ktorú vláda príslušnej krajiny dá generálnemu riaditeľovi Medzinárodného úradu a jeho prostredníctvom vládam členských krajín.
2. Vystúpenie z Únie nadobudne účinnosť po uplynutí jedného roka odo dňa, keď generálny riaditeľ Medzinárodného úradu prijal výpoveď podľa odseku 1.

Kapitola III Organizácia Únie

Článok 13 Orgány Únie

1. Orgánmi Únie sú kongres, Správna rada, Rada pre poštovú prevádzku a Medzinárodný úrad.
2. Stálymi orgánmi Únie sú Správna rada, Rada pre poštovú prevádzku a Medzinárodný úrad.

Článok 14 Kongres

1. Kongres je najvyšším orgánom Únie.
2. Kongres tvoria predstavitelia členských krajín.

Článok 15 Mimoriadne kongresy

Mimoriadny kongres sa môže konať na žiadosť alebo so súhlasom aspoň dvoch tretín členských krajín Únie.

Článok 16 Administratívne konferencie

(Zrušený)

Článok 17 Správna rada

1. Správna rada (SR) zabezpečuje v súlade s ustanoveniami Aktov Únie nepretržitosť prác Únie medzi dvoma kongresmi.
2. Členovia Správnej rady vykonávajú svoju funkciu v mene a v záujme Únie.

Článok 18

Rada pre poštovú prevádzku

1. Rada pre poštovú prevádzku (RPP) je poverená prevádzkovými, obchodnými, odbornými a ekonomickými otázkami, ktoré sa týkajú poštovej služby.
2. Členovia Rady pre poštovú prevádzku vykonávajú svoje funkcie v mene a v záujme Únie.

Článok 19

Osobitné komisie

(Zrušený)

Článok 20

Medzinárodný úrad

Ústredný orgán pôsobiaci v sídle Únie pod názvom Medzinárodný úrad Svetovej poštovej únie, riadený generálnym riaditeľom a podliehajúci kontrole Správnej rady slúži ako výkonný, podporný, styčný, informačný a konzultačný orgán.

Kapitola IV

Financie Únie

Článok 21

Výdavky Únie. Príspevky členských krajín

1. Každý kongres určuje maximálnu sumu, ktorú môžu dosiahnuť:
 - 1.1 ročné výdavky Únie;
 - 1.2 výdavky, ktoré sa týkajú zvolania budúceho kongresu.
2. Maximálnu sumu výdavkov podľa odseku 1 možno prekročiť, ak si to vyžadujú okolnosti, s výhradou dodržania ustanovení Generálneho poriadku.
3. Výdavky Únie vrátane prípadných výdavkov podľa odseku 2 hradia spoločne členské krajiny Únie. Na tento účel si každá členská krajina vyberie príspevkovú triedu, do ktorej chce byť zaradená. Príspevkové triedy sú stanovené v Generálnom poriadku.
4. V prípade pristúpenia alebo prijatia do Únie podľa článku 11 si príslušná krajina slobodne vyberie príspevkovú triedu, v ktorej chce byť zaradená z hľadiska rozdelenia výdavkov Únie.

Časť II Akty Únie

Kapitola I Všeobecné ustanovenia

Článok 22 Akty Únie

1. Ústava, hlavný akt Únie, obsahuje základné predpisy Únie a nemôže byť predmetom výhrady.
2. Generálny poriadok obsahujúci ustanovenia na zabezpečenie používania Ústavy a činnosti Únie je záväzný pre všetky členské krajiny a nemôže byť predmetom výhrady.
3. Svetový poštový dohovor a jeho Vykonávací poriadok obsahujú spoločné predpisy medzinárodnej poštovej služby a ustanovenia týkajúce sa služieb listovej pošty a poštových balíkov. Tieto Akty sú záväzné pre všetky členské krajiny. Členské krajiny dbajú o to, aby ich určené poštové podniky plnili povinnosti vyplývajúce z Dohovoru a jeho Vykonávacieho poriadku.
4. Dohody Únie a ich vykonávacie poriadky upravujú s výnimkou listovej pošty a poštových balíkov služby medzi členskými krajinami, ktoré k nim pristúpili. Záväzné sú len pre tieto členské krajiny. Signatárske členské krajiny dbajú o to, aby ich určené poštové podniky plnili povinnosti vyplývajúce z Dohôd a z ich vykonávacích poriadkov.⁴
5. Vykonávacie poriadky, ktoré obsahujú ustanovenia potrebné na vykonávanie Dohovoru a Dohôd, stanovuje Rada pre poštovú prevádzku s ohľadom na rozhodnutia prijaté kongresom.
6. Záverečné protokoly pripojené k Aktom Únie uvedené v odsekoch 3, 4 a 5, obsahujú výhrady k týmto Aktom.

Článok 23

Platnosť Aktov Únie na územiach, s ktorými zabezpečuje medzinárodný styk niektorá členská krajina

1. Každá členská krajina môže kedykoľvek vyhlásiť, že pristúpenie k Aktom Únie z jej strany sa vzťahuje na všetky územia, s ktorými zabezpečuje medzinárodný styk, alebo len na niektoré z nich.
2. Vyhlásenie podľa odseku 1 musí byť adresované generálnemu riaditeľovi Medzinárodného úradu.
3. Každá členská krajina môže kedykoľvek poslať generálnemu riaditeľovi

Medzinárodného úradu úradné oznámenie o vypovedaní používania Aktov Únie, ku ktorým urobila vyhlásenie podľa odseku 1. Toto úradné oznámenie nadobúda účinnosť jeden rok po dátume jeho prijatia generálnym riaditeľom Medzinárodného úradu.

4. Vyhlásenia a úradné oznámenia odsekov 1 a 3 zasiela na vedomie členským krajinám generálny riaditeľ Medzinárodného úradu.

5. Odseky 1 až 4 sa nevzťahujú na územia, ktoré majú postavenie člena Únie a s ktorými členská krajina zabezpečuje medzinárodný styk.

Článok 24

Právne predpisy členských krajín

Ustanovenia Aktov Únie nezasahujú do právnych predpisov žiadnej členskej krajiny v ničom, čo nie je výslovne stanovené v týchto Aktoch.

Kapitola II

Prijatie a vypovedanie Aktov Únie

Článok 25

Podpisovanie, overovanie, ratifikácia a iné spôsoby schvaľovania Aktov Únie

1. Akty Únie prijaté kongresom podpisujú splnomocnenci členských krajín.

2. Vykonávacie poriadky sú overované predsedom a generálnym tajomníkom Rady pre poštovú prevádzku.

3. Signatárske krajiny ratifikujú Ústavu čo najskôr.

4. Okrem Ústavy sa schválenie Aktov Únie riadi právnymi predpismi každej signatárskej krajiny.

5. Ak niektorá členská krajina neratifikuje Ústavu alebo neschváli ostatné Akty, ktoré podpísala, nie sú tým Ústava a ostatné Akty menej platné pre členské krajiny, ktoré ich ratifikovali alebo schválili.

Článok 26

Úradné oznámenie o ratifikácii a o iných spôsoboch schvaľovania Aktov Únie

Doklady o ratifikácii Ústavy, jej dodatkových protokolov a prípadne doklady o schvaľovaní iných Aktov Únie sa odovzdávajú v čo najkratšom čase generálnemu riaditeľovi Medzinárodného úradu, ktorý úradne oznámi vládam členských krajín ich predloženie.

Článok 27

Pristúpenie k Dohodám

1. Členské krajiny môžu kedykoľvek pristúpiť k jednej alebo viacerým Dohodám podľa článku 22 ods. 4.
2. Pristúpenie členských krajín k Dohodám sa úradne oznamuje podľa článku 11 ods. 3.

Článok 28

Vypovedanie Dohody

Každá členská krajina má možnosť ukončiť svoju účasť na jednej alebo viacerých Dohodách za podmienok, ktoré sú uvedené v článku 12.

Kapitola III

Zmena Aktov Únie

Článok 29

Predkladanie návrhov

1. Každá členská krajina má právo predložiť buď kongresu, alebo v období medzi dvoma kongresmi návrhy k Aktom Únie, ku ktorým pristúpila.
2. Návrhy týkajúce sa Ústavy a Generálneho poriadku môžu byť však predložené len kongresu.
3. Okrem toho návrhy k vykonávacím poriadkom sa predkladajú priamo Rade pre poštovú prevádzku, ale predtým musia byť zaslané prostredníctvom Medzinárodného úradu všetkým členským krajinám a všetkým určeným poštovým podnikom.

Článok 30

Zmena Ústavy

1. Aby návrhy predložené kongresu a týkajúce sa tejto Ústavy boli prijaté, musia byť schválené aspoň dvoma tretinami členských krajín, ktoré majú právo hlasovať.
2. Zmeny prijaté kongresom sú predmetom Dodatkového protokolu, a ak kongres nerozhodne inak, nadobudnú platnosť spolu s Aktmi, ktoré boli obnovené v priebehu toho istého kongresu. Členské krajiny ich ratifikujú čo najskôr a s dokladmi o tejto ratifikácii sa zaobchádza podľa ustanovenia článku 26.

Článok 31

Zmena Generálneho poriadku, Dohovoru a Dohôd

1. Generálny poriadok, Dohovor a Dohody stanovujú podmienky, ktoré musia byť dodržané pri schvaľovaní príslušných návrhov.
2. Dohovor a Dohody nadobúdajú účinnosť súčasne a majú rovnakú dobu platnosti. Akty vzťahujúce sa na predchádzajúci kongres sa zrušujú dňom, ktorý kongres určil nadobudnutie účinnosti týchto Aktov.

Kapitola IV

Riešenie sporov

Článok 32

Rozhodcovské konanie

V prípade sporu medzi dvoma alebo viacerými členskými krajinami, ktorý sa týka výkladu Aktov Únie alebo zodpovednosti, ktorá vyplýva pre členskú krajinu z používania Aktov, sa sporná otázka rieši rozhodcovským nálezom.

Časť III

Záverečné ustanovenia

Článok 33

Účinnosť a platnosť Ústavy

Táto Ústava nadobudne účinnosť 1. januára 1966 a uzaviera sa na dobu neurčitú.

Na dôkaz toho splnomocnenci vlád zmluvných krajín podpísali túto Ústavu v jednom vyhotovení, ktoré zostane uložené v archívoch vlády krajiny, ktorá je sídlom Únie. Medzinárodný úrad Svetovej poštovej únie odovzdá každej strane jednu jej kópiu.

Vo Viedni 10. júla 1964